

ZATURDAG 8 MEI.

De prijs der Courant, die geregeld vijfmaal
in de week wordt uitgegeven, en wel op Dinsdag,
Woensdag, Donderdag, Zaterdag en Zondag, is
5 in de drie maanden.

De prijs der Advertentien is, van een
regel, f.1.00, en voor elken regel
centen, behalve 35 centen zegelregt, voor
plaatsing.

Ontwerp van strafwetboek.

II.

DE ONGERIJMDE VERDEELING DER MISDRIVEN IN
MISDADEN, WANBEDRIJVEN EN OVERTREDINGEN.

Reeds lang waren alle deskundigen het eens over de ongerijmdheid en willekeurigheid van de verdeeling der misdrijven in het Fransche wetboek, hetwelk niet de straf naar het misdrijf, maar het misdrijf naar de straf afmeet. Alle ontwerpen van strafwetboeken, welke deze onverstandige indeeling volgden, vonden afkeuring. Dat de Franschen er nog aan hechten, is zoo wel het werk eener lange gewoonte als van nationale ijdelheid, die niet erkennen wil gedwaald te hebben. Op den duur zijn echter deze gronden onvermogend de oogen voor de waarheid te sluiten; bekwame regtsgeleerden hebben ook daar hunne stemmen tegen die leer doen hooren, en reeds in 1832 durfde in Frankrijk de minister van justitie de zaak op haar-zelve niet verdedigen. Een man, wiens groote bekwaamheden hem, hoewel vreemdeling, tot de hoogste eeramten in Frankrijk bragten, de heer ROSSI, zeide omtrent die verdeling: *«La division des actes punissables en crimes, délits et contraventions, division tirée du fait matériel et arbitraire, n'a la peine, révèle à elle seule, ce nous semble, l'esprit du code et du législateur. C'est être au public: ne vous embarrassez pas d'examiner la nature intrinsèque des actions humaines; regardez le pouvoir; faut-il couper la tête à un homme, concluez-en que cet homme est un grand scélérat. Il y a là un tel mépris de l'espèce humaine, une telle présomption au despotisme en tout, même en parole, qu'on pourrait, sans trop hasarder, juger de l'esprit du code entier par la lecture de l'article 1.»*

En echter wil men, dat de Nederlandsche wetgever dit door allen, als willekeurig en vals, afgekeurd beginsel in het wetboek opnemen zal. Maar wat de zaak nog erger en onvergeeflijker maakt, is, dat de heer DE JONGE dit durft voordragen op het eigen oogeblik, dat hij de opheffing van den grond, waarop dat beginsel in het Fransche wetboek steunde, voorstelt. Niets strijdt meer met die verdeling dan het beginsel, waarop het penitentiair stelsel rust, waar van men de aanhefning menscht.

Het eene rust op eerloosheid — eene vlek, welke men iemand voortdurend wil aangewreven hebben — en het andere tracht eenen sluier over het vroeger gebeurde te werpen. Wat moet men van zulk eene handelwijs denken? Blijkt daaruit zucht voor de behartiging der openbare belangen?

Wanneer het Fransche wetboek de misdrijven niet naar hunnen aard maar naar de straf, welke het er op stelt, classificeert, zoo rust die verdeling daarop, dat eenige straffen eerloosheid met zich slepen, andere niet. Onze wetgever neemt die eerloosheid niet aan: dit ten minste wendt hij voor, hoewel hij ook hierin aan zich-zelfen niet gelijk blijft; maar ondanks de afschaffing van het beginsel, waarop de onverstandige classificatie der misdrijven in misdaden, wanbedrijven en overtredingen berust, behoudt hij die classificatie. Welk eene naam verdient zulk eene handelwijs? Men behoudt eene slechte verdeling, waarbij men eene geheel valschen maatstaf heeft aangenomen; en men behoudt dien, ook nadat men den eenigen grond, waarop die maatstaf rustte, heeft weggerukt. Wij zijn volkomen overtuigd van het valsche en onbillijke der eerloosheid, — maar wij wenschten met hare opheffing tevens hare gevolgen te zien verdwijnen. Wij zouden dan ook het onderscheid niet zien afhangen van zuivere toevalligheden, zooals bij feitelijke beledigingen of de toegebrachte wond, kneuzing, ziekte binnen de twintig dagen of niet genezen is.

Wij twijfelen, of de redenen, door den minister in de zoogenaamde memorie van toelichting opgegeven, doch op geenerlei wijs ontwikkeld, iemand zullen kunnen overtuigen. Sedert de laatste jaren schijnen de memoriën van toelichting bij de wetsontwerpen niet gevoegd te worden, om de beginselen bloot te leggen, in het ontwerp aangenomen, maar veeleer beschouwd te worden als eene kwade gewoonte, welke men niet durft verlaten, maar van welke men zich echter langs den kortsten weg afmaakt. Zelden zagen wij dan ook schralere en minder toelichtende memoriën van toelichting, dan bij de laatste ontwerpen van strafwetboek gevoegd zijn. De minister heeft het zelf gevoeld en verdedigt zich op deze wijs, wanneer hij over het tweede boek zal gaan spreken: »Bij het ontwerp van

dit Boek kan de Regering niet wel anders, dan zich tot de aanwijzing van enkele gezigtspunten en de toelichting van eenige weinige voorschriften bepalen, wil zij niet als van zelve in het schrijven van eene breedvoerige verhandeling daarover vervallen, iets hetgeen zij als onnoodig mag vooronderstellen, en als geheel oneigenlijk voor eene memorie van toelichting meent te moeten houden. De meeste bepalingen kunnen, naar zij vermeent, geacht worden zich zelve genoegzaam toe te lichten, waartoe ook de overal beoogde, en, zoo zij hoopt, bereikte duidelijkheid van redactie moge bijdragen, blijvende zij bereid, om, wanneer dit wegens het een of ander punt verlangd mogt worden, de noodige inlichtingen te geven.»

Zekerlijk is eene »breedvoerige verhandeling» van hoofden, als die onzer ministers, niet zeer uitlokkend; maar wij zagen ons echter liever veroordeeld tot zulk een Herculeswerk, als het doorlezen van eene »breedvoerige verhandeling» van den heer DE JONGE wezen zou, dan bij eene zaak, zoo gewichtig als een strafwetboek, voor alle toelichting te vernemen, dat de wet zich zelve toelicht.» »De wet licht zich zelve toe» moge de goede gedachten bewijzen, welke de minister van zijn werk heeft, — het bewijst zeker niet zijne geschiktheid voor de hem te beurt gevallen taak. Wanneer elders wetboeken vervaardigd zijn, is men niet altijd zoo bevreesd voor te groote breedvoerigheid, dat men zich van alle toelichting onthoudt; zelfs in Frankrijk worden die stukken, ook bij geringe modificatie van het wetboek, met de uiterste zorg behandeld. Het is waar, wetenschap en praktijk zijn daar gewoon uit die memoriën en uit de rapporten, in de Kamers ongemak, hare beste wapenen te ontvangen; terwijl hier de regtsgeleerden de memoriën van toelichting, tot de wetboeken betrekking hebbende, meestal alleen nalazen, wanneer zij zich vrolijk willen maken met grove fouten of ongerijmdheden; mag de heer DE JONGE hun in deze treurige tijden zelfs dat genoeg onthouden?

Doch om tot de verdeling terug te keeren: — welke zijn de gronden, door onzen heer VAN CAMPENS NIEUWLAND, ter verdediging van het behouden ook van deze, sinds lang bij alle deskundigen afgekeurde, ongerijmdheid, aangevoerd?

Star, eene herhaalde gezette overweging, »is zij meer en meer in de overtuiging »bevestigd, dat dit onderscheid noodzakelijk moet worden behouden:

»1°. ter aanwijzing van een wezenlijk »in haren aard verschillend soort van »misdrijven, waaraan andere straffen en »andere gevolgen verbonden zijn;

»2°. ter regeling van de bevoegdheid »der regterlijke collegiën, die van de zaken kennis nemen, en

»3°. omdat zij door het gebruik als het »ware is gewettigd en niet alleen in de »bereids vastgestelde wetboeken, maar ook »in een groot aantal bijzondere wetten »overgenomen en zoodanig ingeweven is, »dat eene wijziging ten deze vele en gewichtige gevolgen na zich zoude slepen."

Wat de eerste reden betreft, schijnt het de verkeerde wereld, de straf te stellen als het teken, waaraan men den aard van het misdrijf kan erkennen; niet de straf naar het misdrijf te stellen, maar het misdrijf naar de straf. Eene classificatie der misdrijven, gelijk elke classificatie, kan alleen uit hunne inwendige hoedanigheden voortvloeijen, niet afhangen van iets, dat geheel buiten hen ligt. Het is alsof men de menschen verdeelde in jassen-, rokken- en buizen-dragenden. De eenvoudigste mensch kan het onverstandige van dezen grond des ministers inzien.

De verdeling is noodig, zegt de memorie van toelichting, »ter regeling van »de bevoegdheid der regterlijke collegiën, »die van de zaken kennis nemen." Eene onverstandige en geheel willekeurige verdeling is dus noodig, om den bevoegden regter aan te wijzen, waartoe men langs den verstandigen weg niet komen zou! Hoe of men het dan in andere landen maakt, waar men zulke verkeerdheden in de wetboeken niet heeft willen opnemen? Het is tijd vermorsen, zulke uitvlugten te weerleggen.

Uit den laatsten grond, door den minister aangevoerd, blijkt de ware reden, waarom men zoo hardnekkig eene Fransche dwaalleer tot leidend beginsel van ons wetboek wil maken. Men ziet tegen de moeilijkheden der verbetering op. Die dwaalleer is in onze wetboeken en in andere wetten gehuldigd; die zou men dan allen moeten veranderen. Zulk eene moeite kan men toch niet met regt van eenen minister, hoe veel talent hem de Hemel ook gaf, vragen: had hij gedacht, dat men hem had willen laten werken, dan zou hij de ministeriële portefeuille niet aangenomen hebben; hoe kan men van hem, die zelfs de flauwste poging niet deed, om in den chaos van vreemde of uit vroegere staatsregelingen ontspruitende wetten eenige orde te brengen, verwachten, dat hij zich de moeite getroosten zal, om onze wetboeken en eenige andere wetten van grove en ergerlijke fouten te zuiveren? Men is immers niet minister, om de belangen van het volk te behartigen, het volk met goede wetten te voorzien, — maar om in eenen niet goud gestikten rok op hoffeesten rond te dreutelen? Neen, veelmeer

verkeerde beginselen gehandhaafd, de gekste, ongerijmdste bepalingen in het wetboek gebragt, dan eenige dagen gewijd aan de verbetering onzer wetgeving. Het is toch goed genoeg voor het volk! Het zou anders gaan denken, dat de minister om hetzelfde daar was.

Op zulke voortreffelijke gronden verdedigt de minister eene verdeling, welker aanneming als hoofdbeginsel der strafwetgeving voor elk gemoedelijk mensch voldoende is om het ontwerp geheel af te keuren. Een nieuw staaltje van ministeriëlen ijver en belangstelling in de openbare zaak!

Buitenslandsche berigten.

OOSTENRIJK.

Wenen, 3 mei. Gisteren morgen ten 4 ure overleed de aartshertog *Karel*.

FRANKRIJK.

Parijs, 4 april. Nog steeds schijnt de minister van financiën zwager te gaan van een plan tot eene leening, ofschoon hij de noodzakelijkheid hiertoe heeft getracht te ontkennen; en in de laatste dagen schijnt de commissie voor de begroeting zich met deze kwestie bezig gehouden en nieuwe ophelderingen gevraagd te hebben aan den heer *Lacave-Laplagne*, die ditmaal den neteligen toestand der financiën van Frankrijk noch de noodzakelijkheid van eene leening ontkend heeft. Men zegt, dat er beslist is, dat het ministerie in de aanstaande maand juni een wetsontwerp zou aanbieden, waarbij men aan de beide Kamers magtiging zou vragen tot het aangaan eener leening van 300 a 400 millioen franken, gedurende de tusschenruimte tot de volgende zitting, met voorbehoud van het regt om het voor deze financiële operatie gunstige tijdspek te mogen uitkiezen.

— Men zegt, dat, buiten en behalve de som, welke Frankrijk aan Griekenland geeft voor zijn aandeel in de leening, er ook sprake is om aan de Grieksche regering voorwerpen in natura te schenken, als: wapenen, ammunitie, enz.

— *Bou-Maza* is den 29sten april van Marseille naar Parijs vertrokken.

SPANJE.

Madrid, 29 april. Gisteren heeft zich eene deputatie, zamengesteld uit de heeren *Cortina*, *Olozaga*, *Mendizabal*, *Lazerna*, *Mador* en *Cordero* tot de koning begoten, en aan H. M., in tegenwoordigheid van den president des ministerraads, het verzoek gedaan, om de weldaden der amnestie tot verscheidene generaals te willen uitstrekken; en vooral tot den ex-regent *Espartaco*. De koningin heeft met veel welwillendheid geantwoord, dat zij persoonlijk verbodering verlangde, maar dat de zaak voor haren ministerraad behoorde gebragt te worden, naar welke zij haar verwees.

Binnenslandsche berigten.

Δ's Gravenhage, 3 mei. »Eindelijk, zegt men, vergadert van tijd tot tijd de staatsraad, onder het voorzitterschap van den heer van *Doorn*, — dewelke aan de liberalen een doorn in het oog is — om kennis te nemen van de onvertreffelijke wetsontwerpen over het stem- en kiesregt, in zoo onbegrijpelijk korten tijd door mijnheer van *Randwijck* tot stand gebragt. Dat laatstgemelde een wetgevend genje is, mocht reeds blijken uit zijne vermaarde voorstellen, tot intrekking der *toevallig geboren* zeven-kindereuwet. Op grond van die ondervinding koestert men de grootste verwachting van zijne poging, om het onmogelijke mogelijk te maken, dat is, om artikel 6 der grondwet in uitvoering te brengen ten spijt der artikelen 128 en volgenden. Zooveel is er van uitgelekt, dat de heer van *Randwijck*, om tot die mogelijkheid te geraken, eene schrede rugwaarts is gegaan op den weg, door zijnen voorganger, den heer *Schimmelpenninck*, ingestegen, en zich, voor zoo ver de steden betreft, bepaalt tot het *stemregt* in beperkten zin, om de opengevallen plaatsen in de kiezers-collegiën, naar artikel 132, aan te vullen. Men weet, dat door velen die beperkte uitlegging van het woord *stemregt*, in artikel 6 gebezigt, verlangd werd. Aan eene wet, welke tevens nutteloos zijn zou (na artikel 128 der grondwet, tot wijziging der reglementen omtrent de zamenstelling der provinciale staten, wordt gewaarschuwd). Trouwens, de belangstelling in dit onderwerp begint hoe langer zoo meer te verflauwen, naar mate de overtuiging meer algemeen doordringt, dat eene goede — neen, eene dragelijke wet, onder de bestaande grondwet, onmogelijk is. Het licht, door den hoogleeraar *Thorbecke* over die materie uitstoken, heeft niets dan tegenstrijdigheid en wanklanken aan den dag gebragt, — en zo-

ker is de heer van *Randwijck* de man niet, om de eenmaal ontstoken licht te verduisteren. Geen ministerdopmer is daartoe in staat. Sedert zeven jaren is het voorschrift van artikel 6 en 128 onuitgevoerd gebleven. — Waarom zou dat nogmaals geene zeven, of zevenmaal zeven jaren ontdoken kunnen worden? — zoo vragen de Mannen des Behouds; — en daar zijn er, die hunne opreghtheid in het indienen der bedoelde wetsontwerpen betwijfelen. Het gaat zoo goed onder de bestaande reglementen, — waartoe gevaarlijke proeven genomen?

»De houding van den heer van *Randwijck* schijnt weinig geschikt om dien twijfel weg te nemen; negen maanden voert hij den titel van excellentie — en tot dusver excelleert hij nog enkel in de gaaf van uitstellen en verschuiven. Over zijn wetsontwerp wordt *beraadslaagd!* — Wanneer zal het aan den dag komen? — Moet de heer *Brantsen van de Zijpe* tot in het onseindige de onvruchtbare re-plaatsbewaarder bekleeden?

»Met meer ijver wordt er gearbeid, om aan de heerlijke Wetboek van Strafrecht spoedige en volledige uitvoering te kunnen geven. De dagbladen, en vooral al het *Weekblad van het Regt*, hebben zich reeds gehaast om aan de goedydelovige landskinderen de vaderlijke kastijdingen kenbaar te maken, bedreigd tegen hen, die met woorden of in geschriften zich zullen hebben verstant iets onaanvaardigs van de regering en hare trawanten te zeggen. Jarenlange eenzame opsluiting, hooge geldboeten zullen een overhaast woord achtervolgen. Wat de doode minister van *Maaßen* in 1829 en 1830 tegen de *mittende* Belgen niet durfde opperen, stelt de levende *de Jonge* ten gerieve der *getrouwe* Noord-Nederlanders voor. Om den geest wat aan te wakkeren, heeft een hand langer des behouds al een boekje laten drukken bij den Haagschen uitgever van *Weelden*, waarin stijf en sterk wordt beweerd, dat die straffen veel te zacht zijn, en dat de uitspraak van den Hoogen Raad in de zaak van den uitgever dezer courant middag klaar aantoon, hoe hoog-noodig strenge betogelingswetten zijn. Alomme wordt dat boekje gratis verspreid, even als het vermaarde werkje van den Spaanschen jezuit *Calatayud*, getiteld: »*Praktisch en gemakkelijk hulpmiddel om eene algemeene biecht te doen!*» — waarin te lezen staat:

»Hebt gij, terwijl gij zulks *zonder gevaar* en *in het geheim* kunt doen, verzuimd, om aan eene daartoe bevoegden persoon, de door iemand in u nabuurschap, of in *zijn huisgezin*, veroorzaakte ergernis, op welke wijze ook, door woorden of daden aan te geven? — Ja mijn vader. — Nu, dan heb gij in doodzonde geleefd."

»Men ziet, waarheen men wil. Het strafwetsboek wil niet alleen openbaar gedrukte of gesproken woorden straffen, stellen, maar ook wat in vertrowen tegen uwe vrienden, tegen uwe huisgenooten gezegd. En nu heeft men een uitgebreid verklikkelstelsel noodig, waartoe dat beroemde werkje van *Calatayud* niet weinig aanmoedigt. Wee de arme man, die, vóór zijn vertrek naar Amerika door gene bittere klacht, geuit alleen tot zijne blyste vrienden, het hart locht wil geven: — vijf jaren eene zware opsluiting zullen hem doen berouwen, van geestkrachts genoeg te hebben gehad eene klachte te smoren, op het oogenblik dat hij alles verlaten ging wa hem lief en dierbaar is. Doodzonde zou het zijn, hem niet te verklikken.

»Om nu aan dat stelsel meer kracht bij te zetten, raadt zekere partij aan, om het voorbeeld van koning *Ferdinand* te volgen, toen hij, met behulp der Fransche wapenen, de constitutie had *uitgedeld*. Eene goed georganiseerde *Spaansche inquisitie*, niet naar godsdienstige begrippen, maar naar staatkundige gevoelens, — zieldaar, zoo meent men, een heerlijk middel van betogeling. Men heeft immers de instructie der junta van zuivering, in 1823 te Madrid opgericht, bij de hand; met verandering van eenige woorden kan voor het trouwe Nederland dienen, wat in Spanje zoo schoone vruchten droeg. Eene centrale junta, of commissie — om Hollandsch te spreken — in 's Gravenhage, met een gezamenlijk aantal staatsvaardigen in de overige steden: (1) »die, *trouwens*, op de vereerende dienst, waartoe zij geroepen zijn, met vlijt zullen werkzaam zijn, ten einde de onaanvaardigheden te bekrachtigen, die voor de burgers ongunstige zonden kunnen wezen: zij zullen dit verrigten zonder iemand te ontzien, daar zij er *stijf* op hebben maken, dat omtrent hunne aapelingen steeds het diepst geheim zal in acht genomen worden. Om des te zekerder dit doel te bereiken, zullen zij huane berigten verzegeld aan de junta verzenden, en zich strikt aan de volgende voorschriften houden:

»Art. IV men zal onderzoeken of de heer *A.* met luider stemme, in geschrifte of op eenigerhande wijze heeft medegewerkt om de constitutionele begrippen voort te plaatsen met in den lof van darselver vermaende weldaden uit te weiden, enz.

»Art. XII of hij dagbladschrijver is geweest, dan of hij zich als schrijver heeft onledig gehouden, om de algemeene denkwijze of publieke opinie oerme rigting te geven in den constitutionelen zin, dat is — tegen de beginselen van *redelijkheid*, tegen de beginselen van *nuvoorwaardelijke* gehoorzaamheid, aan den koning en aan de *ter verdediging van* *staats* en *broed* *gunstigde* *overheden*, enz.

(1) Deze instructie der junta van zuivering te Madrid is mede te vinden in het werk van den hoogleeraar *Blanqui*, Reis naar Madrid, pag. 116.

»Waarom zou de raad van hen, die zoodanige commissie als *voortooijing* van het aanstaande wetboek van strafregt verlangen, geenen ingang kunnen vinden? In het belasting-stelsel heeft men al vrij wel de voetstappen van *Alba* gedrukt: waarom zou men ook zijne inquisitie niet terugvoeren? — Men wil de eene helft der natie tot spionnen der andere helft verlagen door ook *niet-openbaar* geuite gevoelens en woorden te straffen: waarom ook niet eenen stap verder gegaan, en het roemrijke voorbeeld van *Ferdinand* niet opgevolgd! —

»Vreest men geene personen in Nederland tot die *vereerende dienst* te zullen vinden? —

»Men heeft immers de redactie van het *Journal de la Haye* bij de hand, om eene bende spionnen te organiseren.»

's *Gravenhage*, 4 mei. Het bij de Tweede Kamer ingediende ontwerp van wet tot het verleenen van eene buitengewone geldelijke bijdrage aan de Maatschappij van Weldadigheid, strekt, om de begroting van uitgave voor die instelling, ter te-gemoetkoming in de buitengewone uitgaven voor voedingsmiddelen voor de in hare koloniën uitbestede personen, voor het jaar 1847 te verhoogen met f 190'000.

In de bij dit ontwerp behoorende memorie van toelichting wordt, onder anderen, aangemerkt, dat het bezwaar, hetwelk de Maatschappij in het verledene jaar ondervond door de aanzienlijke verhooging der prijzen van vele levensmiddelen, haar nu weder, doch thans in veel grootere mate, drukt, zoowel omdat nu niet alleen in eene aanzienlijk mindere opbrengst van aardappelen, maar ook in die van rogge moet worden voorzien, als omdat het getal der uitbestede kolonisten in 1847 veel grooter is dan in 1846. Op 10. maart j. l. bedroeg dit getal 7977. — De regering stelt zich voor, dat het bedrag van f 150'000, waarin ter bestrijding van de gevraagde uitgaaf zal moeten worden voorzien, uit de gewone middelen van 1847 zal kunnen gevonden worden.

's *Gravenhage*, 5 mei. In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal is ingekomen een geschrift, getiteld: *Een woord, betreffende de Graanwet. Bedenkingen tegen het werkje, getiteld: Daadzaken, betrekkelijk de Graanwet*, enz. — Plaatsing in de boekrij.

Nog wordt medegedeeld, dat aan elk der leden is rondgedeeld een exemplaar der *Groninger Courant*, over hetzelfde onderwerp.

De commissie tot de verzoekschriften heeft verslag gedaan :

I. Bij monde van den heer *Egter*: 1o. op adressen van *J. J. Ritsema* en andere ingezetenen van Groningen; *C. Tak* en andere landeigenaars in het kanton Brielle, en *L. Punt* en andere landeigenaars in het kanton Zevenbergen, allen strekkende tot behoud der graanwet van 1835; en 2o. op een adres van *J. Damen* en andere bouwlieden te Zevenbergen en Zwaluwe, strekkende tot schorsing der graanwet van 1835.

II. Bij monde van den heer *Nap*: op adressen van *de Villers de Pitè* en andere landeigenaars in Limburg, en van *Wassenaar Katwijk* en andere landeigenaars in Gelderland, die het behoud der graanwet van 1835 verzoeken; en

III. Bij monde van den heer van *Leeuwen*: op een adres van *C. Hogeveen en Comp.* en andere ingezetenen te Utrecht, die de herziening verzoeken der belastingen op de granen en het gemaal.

Al deze verzoekschriften zullen, overeenkomstig het voorstel der commissie, ter griffie worden nedergelegd.

Aan de orde van den dag zijn de beraadslagingen over het ontwerp van wet tot vervanging der graanwet van 1835. De voorzitter zegt, echter, dat er redenen bestaan, om die beraadslagingen heden niet te doen aanvangen en hij stelt dienvolgens voor, de discussiën thans te bepalen op morgen ochtend ten elf ure. Dit voorstel wordt algemeen ondersteund en dienovereenkomstig wordt besloten.

Mitsdien wordt de vergadering tot morgen ochtend ten elf ure gescheiden.

's *Gravenhage*, 6 mei. In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, van heden, heeft de voorzitter medegedeeld, dat er nieuwe wijzigingen door de regering zijn voorgesteld in de voordragt van wet, strekkende tot intrekking der wet van 29 december 1835, nopens de graanregten. Die wijzigingen zijn de volgende. Thans wordt voorgedragen:

Inv. Uitv. Doorv.
 Granen, tarwe en gepelde spelt, het last f 8.00 Vrij. f 0.50
 » garst en mout, hot last » 4.50 id. » 0.50
 » boekweit » 5.00 id. » 0.50
 » boonen, wikkelen, erwten en linzen » » 6.00 id. » 0.50
 » alle gepelde of gebroken granen, als grutten, gort, gepelde garst, enz., niet afzonderlijk bij het tarief belast, 100 pond » 2.00 id. » 0.02½
 Voorts is bij de voordragt een nieuw artikel 8 gevoegd van dezen inhoud:

»De regten, bepaald in artikel 2, worden, in de zitting van de Staten-Generaal van 1850—1851, aan herziening onderworpen en op nieuw geregeld.»

De wijzigingen maken thans een onderwerp van overweging in de afdeelingen uit.

Na eenig verwijl wordt de zitting hervat, en brengt de commissie van rapporteurs, bij monde van den

heer *de Kempenaer*, verslag uit. Daaruit blijkt, dat, op zeer weinige leden na, allen in de afdeelingen verklaard hebben, zich met de alzoo gewijzigde wetsvoordragt te vreden te kunnen stellen.

De beraadslagingen over het ontwerp worden thans geopend.

De heer *Anemaet* herinnert, dat hij behoord heeft tot degenen, die het voorstel tot schorsing der graanwet tot 1851 hebben onderteekend. Hij zal thans den loop der discussiën afwachten, alvorens zijne stem te bepalen over de thans voorgedragene wijze, om de verschillende gevoelens te vereenigen.

De heer *Menso* acht het oogenblik ongeschikt om de wet van 1835 geheel in te trekken. De voor-zoo wel als de nadeelige gevolgen zijn daarvan wellicht over-dreven. Men moet niet vergeten, aan hoe vele handen de landbouw brood verschaft. Men moet ook het oog slaan op den binnenlandschen graanhandel, en men vestigt alleen de aandacht op den buitenlandschen. Hij beroept zich op hetgeen de kundige *van Asch van Wijck* in 1835 nopens het gewigt van den binnenlandschen graanhandel gezegd heeft. De hooge prijzen zijn ontstaan, niet door de werking der wet van 1835, maar door het mislukken van den aardappel-oogst in 1845 en 1846. Dit heeft eenen exceptionelen toestand voortgebracht; daarvan zijn de bekende wet nopens de levensmiddelen van de laatste twee jaren het gevolg geweest, die ook voor 1847 is verleend. In volgende jaren, bij gunstiger toestand, zullen de prijzen van zelve tot den normalen toestand terugkeeren. Hij was er voor geweest, dat men tot 1851 den tegenwoordigen stand der wetgeving had behouden; doch dat heeft men niet gewild. Dat ware een middenweg geweest. Hij ziet er bezwaar in, om alles op eens af te breken, het beginsel van 1835 geheel los te laten.

De heer *Star Busmann* zegt, dat de wet van 1835 ten doel had om den landbouw op te beuren; dat de hoop daarop alleziens verwezenlijkt is; dat de wet aan de verwachtingen, die men er van koesterde, heeft beantwoord. Treurig was toch de toestand van den landbouw vóór die wet, en gunstiger na dezelve. Ook de spreker ziet in de mislukte oogsten van 1845 en 1846 de oorzaken van schaarschte en duurte, en hij gelooft, dat, bij de toen van eene zijde vooruitgezette en in dagbladen en vlugschriften zoo zeer volgehoudene meening, als een axioma werd aangenomen, dat de intrekking van de graanwet de prijzen zou doen dalen. Dit kan hij niet toegeven, daar de wet geenen invloed op de prijzen heeft. Er is, na de wet van oktober 1846, geen noemenswaardig regt op den invoer, en toch dalen de graanprijzen nog niet. Hij is tegen de voordragt, omdat hij geen geheel ander stelsel dan dat van 1835 kan aannemen; hij kan het toen gelegde beginsel niet vrijwillig opgeven. Spreker meent, dat de hoogere prijs van het brood meer aan de stedelijke of gemeentelijke accijnsen te wijten is. Hij raadt aan, de belasting op de eerste levensbehoofden af te schaffen, vooral op het gemaal en de brandstoffen, en eenen hoofdelijken omslag in te voeren, een *income-tax* of iets dergelijks! De wet van 1835 heeft geen nadeel op de handelsspeculatiën te weeg gebracht, of kunnen hebben. Engeland zal tot 1849 altijd nog hoogere regten heffen dan wij, volgens de nieuwe, dáár ingevoerde wet. De theorie van eene algeheele vrijheid van graan-invoer moge schoon zijn. — doch 4 praktische mannen in het vaderland denken er anders over. De landbouw zal, zonder beschermende regten, onder de drukkende lasten wegwijnen. Moge het niet zijn: leven de beginselen, wat ook val!

De heer *Romme* heeft met groot genoegen den geest van toenadering bij vele leden opgemerkt. Ware het ontwerp onveranderd gebleven, dan zou hij tegen hebben gestemd; doch thans zal hij zijn bijzonder gevoelen ten offer brengen voor het algemeen belang des staats. Hij hoopt, dat de minister van financiën, op het voetspoor van een' grooten Engelschen staatsman, de belastingwetten herzien, en op betere ver-deeling der lasten bedacht zal zijn. Spreker eindigt met den hartelijken wensch, dat de uitslag der beraadslagingen tot heil van den staat zal strekken.

De heer van *Dam van Isselt*, zegt dat er moed vereischt wordt, tot de voorstanders van beschermende regten voor den landbouw te behooren. Hij dringt het gewigt daarvan aan, en ontwikkelt de redenen, waarom hij en een aantal medeleden een voorstel gedaan hadden, dat tot middenweg kon dienen. Hij dringt mede aan op eene verandering in het belastingstelsel; hij beseft het moeilijke daarvan; doch het is noodig, dat een betere omslag plaats grijpe. Hij zal, in het vertrouwen, dat hierdoor, en op andere wijze, de landbouw later geene bescherming noodig zal hebben, vóór deze wet stemmen, als een middel van toenadering en tot vereeniging van onderscheidene gevoelens. Mogen die pogingen met den besten zegen bekrond worden, en men in de gelegenheid zijn, om dan, wanneer tijden van meerderen overvloed opdagen, de zaak met kalme te overwegen.

De heer van *Naamen* heeft steeds de graanwet be-streden, niet ter bevordering van den handel, maar van het algemeen belang, dat hem voorkwam de op-heffing der schaalregten te eischen. Door het tegenwoordige voorstel wordt aan het verlangen, tot intrekking der wet van 1835, voldaan, en deze vervangen door een matig vast regt, dat gedurende vier jaren blijft bestaan. Na verloop van dat tijdvak is de gelegenheid geopend, op dit belangrijk on-

derwerp terug te komen. Dit alles pleit voor de aanneming van het ontwerp. Nog een ander gezigtspunt pleit daarvoor. Het gemeen overleg was verboden. Het is pligt, de goede verstandhouding te bevorderen in eene vergadering, waarin de meest teedere belangen ter sprake komen. Het zal spreker verheugen, als hij het tegenwoordig ontwerp door eene aanzienlijke meerderheid zal zien aannemen. De strijd voor en tegen het beginsel van vrijen graanhandel zal daardoor op eene gelukkige wijze aan den tijd kunnen worden overgelaten, en wij van de ondervinding deswege, in en buiten Europa, partij kunnen trekken.

De heer *Luyben* zegt, dat hij onbevooroordeeld het strijdpunt onderzocht heeft; en hij herinnert, dat hij in 1835 van dezelfde plaats der regering heeft dank gezegd voor de wet tot opbeuring van den landbouw. Die tak van volksbedrijvigheid had zulks alleziens noodig, daar hij, door de belasting op den turf, het gemaal, het geslagt, den invloed van het kadaster, enz. zeer gedrukt was; de landbouw heeft nu ook veel door de sterfte onder het rundvee geleden. Doch de quaestie bepaalt zich niet daartoe, of de wet van 1835 aan den handel zal worden ten offer gebracht; die wet heeft wezenlijk naar het algemeen belang niet ongunstig gewerkt; in gemoede is spreker overtuigd, dat die wet den handel geene schade heeft toegebracht, terwijl zij den landbouw heeft opgebeurd. Spreker acht de intrekking der wet van 1835 met geene goede staatkunde overeenkomstig; de vorige regering heeft toen alles in het werk gesteld, om haar te doen aannemen; die wet heeft hare populariteit gevestigd; moge men niet te laat inzien, dat verlorene volks-genegenheid moeilijk te herwinnen is. Men is hier geplaagt tusschen den wensch van groote koopsteden, die zeker het grootste belang bij de afschaffing der graanwet hebben, in het overige deel des rijks. Spreker kan hier niet terugtreden; al zegeviert de handel, zal hij de zelfvoldoening hebben, dat hij, gemoedelijk, tot het uiterste heeft gestreden.

De heer van *Beek Vollenhoven* heeft geoordeeld, dat het pligt was, een offer van bijzondere gevoelens te brengen. Hij zal in geene discussie treden over het nieuw ontwerp. De aanneming van deze laatste voordragt is wenschelijk. Er heeft eene groote hervorming in de wetgeving in Engeland plaats gehad. Hij gelooft, dat de meeste vrijgevigheid in het verkeer daarvan het gevolg zal zijn. Hij ziet dus de toekomst met het grootste vertrouwen te gemoet. Hij eerbiedigt het gevoelen, dat men hier de ondervinding wil raadplegen. De middenweg doet de beide partijen in deen tot elkander komen.

De heer *Modderman* acht de stof uitgeput en het lot der wet beslist. Slechts enkele leden verklaren zich er tegen. Waarom dan den kostbaren tijd met langdurige beraadslagingen te rekken. Hij is, intusschen, niet in het minste overtuigd van de nadeelige werking der wet van 1835. Ook zijns inziens heeft die wet geen den minsten invloed op den prijs der levensmiddelen uitgeoefend; en al bestond zij niet, zou de stand van zaken, nopens de graanprijzen, dezelfde zijn. Maar hij is toegetreden tot het voorstel der regering om eenen proeftijd van vier jaren en om dan de zaak in rijpere overweging te nemen.

De heer *Nap* is voor wet; hij is geen vriend van halve maatregelen, maar hij denkt, dat in de vier aanstaande jaren de stand der prijzen niet zoodanig veranderen zal, dat voor den landbouw de nadeelen niet zonden opgewogen werden door de voordeelen, vroeger door eene billijke bescherming genoten. Gaarne brengt hij ook een offer tot toenadering. De regering kan inmiddels een beter belastingstelsel be-ramen en zoodanige beslissing nopens het groote vraagstuk voorbereiden, als noodig zal zijn.

Z *Exc. de minister van financiën* heeft het ontwerp verdedigd. Uit welk oogpunt hij ook de wet van 1835 beschouwt, acht hij hare intrekking wenschelijk. Die intrekking acht hij niet alleen wenschelijk voor de verbruikers, maar ook voor de burgerij, voor de midden- en voor de arbeidende klasse, maar ook voor de belangen van den handel, die hier wel degelijk in aanmerking komen. Zoolang nog naburige staten denzelfden weg bewandelen van het heffen van schaalregten, was het gevaar minder groot; doch sedert het magtige Grootbritanje van stelsel is veranderd, geldt het *nu of nooit!* nopens den graanhandel. Bleef de wet van 1835 nu nog langer in werking, de laatste hand zou aan den graanhandel geslagen worden. Noch de Kamers, noch de regering kunnen dit verlangen. De landbouw zou daardoor zelf komen te lijden. De handel kan zich niet, zonder vooruitzicht van een matig vast regt, aan de gevaren van den invoer blootstellen. Bij de eerste moeilijke omstandigheid, die er ontstaan is, is het gebleken, dat de wet van 1835 niet aan de behoefte heeft kunnen voldoen. Geene zucht tot navolging heeft de regering geleid, naar de overtuiging der noodzakelijkheid heeft haar gebracht tot het voorstel, om de wet van 1835 in te trekken. Daar, waar anderen ons reeds zijn voorgegaan, mogen wij niet langer wachten of stilzitten. Reeds bij onze naburen is het stelsel van schaalregten beproefd, doch, als door de ondervinding gewraakt, afgeschaft. De minister heeft in den loop zijner rede de verzekering, in het begin der week aan de Kamer gegeven, herhaald, dat, nam e nog in den loop dezer zitting, een voorstel zal worden aangeboden tot afschaffing van den accijs op het ge-

maal, voor zoo veel de rogge aangaat, en dat voorloopig andere middelen zullen worden voorgedragen, om in het daardoor te kort komende in de staatsinkomsten te voorzien, ten einde later dezelve definitief vast te stellen. Ten slotte zijner rede heeft de minister zijne vrede te kenen gegeven, dat de leden der vergadering, met ter-zijde-stelling van alle persoonlijke gevoelens, steeds bereid zijn, mede te werken tot bevordering van de eendragt en van de ware belangen des vaderlands.

De heer van Dam van Isselt heeft, na de rede des ministers, het woord gevraagd en verklaard, dat hij met leedwezen die rede had aangehoord, omdat daardoor juist eene beraadslaging zou kunnen worden geopend, die men op dit oogenblik wenschte te vermijden. Wel verre, dat die rede des ministers hem, wat de ondoelmatigheid der graanwet van 1835 betreft, zou hebben overtuigd, verklaart hij, dat, indien hij niet zoo stellig had voorgenoemen, een offer zijner bijzondere meening te brengen, en indien het hem geen ernst ware geweest, de gevoelens van de leden der Kamer te vereenigen, — hij geneigd zou zijn tegen de voordragt te stemmen. Hij zal dit thans echter niet doen, maar zich bepalen tot een stellig protest tegen al de gevolgtrekkingen, die uit de door hem uit te brengen stem, na de redevoering des ministers, zouden kunnen worden gemaakt.

De heeren van Heemstra, van Sasse van Ysselt, de Jong, Telling, Storm, Nap, van Panhuys, Anemaet, de Man, Mutsaers, Byleveld, Jongma, van Heloma, Egter, Romme, van Haersolte, de Backer en Lycklama hebben allen dezelfde verklaring en gelijk protest gedaan.

Daarna worden de beraadslagingen gesloten. Men gaat ter stemming over. Met eene meerderheid van 54 tegen 4 stemmen wordt het ontwerp aangenomen. Tegen hebben gestemd de heeren: Luyben, Menso, Star Busmann en Modderman.

De heer Luyben heeft aantekening in de notulen verzocht, dat hij zich met het genomen besluit niet heeft kunnen vereenigen.

Vervolgens wordt de beraadslaging over het wetsontwerp tot regeling en afsluiting van de fondsen voor kwade posten op de kohieren van de personele belasting en het patentregt, betreffende de diensten, voorafgaande aan den 1sten mei 1843, bepaald op aanstaanden zaterdag, des morgens ten 11 ure.

Daarna wordt de vergadering gescheiden.

— Heden is, nopens Zr. Ms. gezondheidstoestand uitgegeven het volgende bulletin: »De aanval der tusschenpozende koorts is niet meer teruggekeerd. Z. M. de koning gevoelt zich zeer wel.»

— Wij vernemen, dat, ten gevolge van het besluit van Z. M., in dato 23 maart ll., door Z. Exc. den minister van oorlog aan de directie van de genie is aangeschreven geworden, om ten spoedigste een ander plan van fortificatiën, ten aanzien van den Noord-Hollandschen spoorweg, in te dienen, met weglating van het ontworpen fort op het eiland den Horn in het Y, waardoor reeds alleen de helft der geraamde onkosten vervalt. — Reeds hebben de eerst aanwezende officieren der genie, zoo van Amsterdam als van den Helder, daartoe onderscheidene opnemingen gedaan en te Zaandam eene bijeenkomst gehad; zoodat men thans spoedig de opgaven dezer minimum-onkosten mag te gemoet zien, ten einde alsdan, na met de Fransche maatschappij daaromtrent overeengekomen te zijn, de zoo lang gewenschte sanctie der concessie van Z. M. te ontvangen. — Het is wenschelijk, dat daarmede spoed gemaakt worde, daar het den 29sten dezer reeds een jaar wordt, dat door Z. Exc. den gouverneur van Noord-Holland met de voornoemde maatschappij het contract wegens deze concessie is gesloten, en — als wij wel onderrigt zijn — moet deze maatschappij, nadat haar geduld aldus op eene harde proef is gesteld, te kennen gegeven hebben, voor de evenementen niet te kunnen instaan, wanneer men andermaal het gunstige seizoen liet verloop. — Het zoude dus voor het belang der provincie Noord-Holland zeer nadeelige gevolgen hebben, wanneer men op nieuw, door eindeloos talmen, deze gunstige gelegenheid liet voorbijgaan.

Rotterdam, 5 mei. Dezer dagen gaat bij onze voornaamste handelskantoren rond een rekwest aan den koning, hoofdzakelijk inhoudende: verzoek om vermindering van briefporto's bij de rijks-postkantoren. Wij hopen, dat deze reeds meermalen aangewende pogingen weldra met goed gevolg mogen bekrond worden.

— Uit eene goede bron vernemen wij, dat de opening van den spoorweg tusschen Rotterdam en Amsterdam zal plaats hebben op 1 juni e. k., en dat die vooruitgidschalen tot na de Pinksterdagen, die een zeer druk verkeer op dien spoorweg lieten verwachten, is uitgesteld. (N. Rot. C.)

Rotterdam, 6 mei. Een particuliere brief, heden uit Zalt-Bommel ontvangen, behelst een allerwettigst afschrift van het gebrek en de ellende, die in weidwijdte van vele zijden toegebrachte menschlievende ondersteuning, nog in den Boemelerwaard en omliggende streken blijft heerschen. In een der dorpen heeft men een aan ziekte gestorven koebeest uit de wanden des velds gerukt en opgegeten. Het vleesch van katten strekt velen zoozeer tot stilling van den honger, dat hier en daar die dieren niet meer gevonden worden. Ja, nog veel onreiner voorwerpen worden tot stilling des hongers gebezigd. Hoezeer, daarentegen, de goede maatregelen, welke men, door de afzetting van dat vleesch in staat gesteld, aanwendt, moet treffend kan hieruit bliken, dat te Driel, waar 1600 ar-

men met soep gevoed worden, geen enkele gestorven is gedurende de veertien dagen dat zulks heeft plaats gehad. Op een aantal andere plaatsen kan aan zoo iets niet gedacht worden, en het is vrezen, dat de nood nog lang zal aanhouden, dewijl vele arbeiders te veel verzakt zullen zijn om hun gewoon zomerwerk te verrigten. Hoeveel de liefdadigheid onzer landgenooten dus ook hier reeds gedaan heeft, twijfelen wij niet, of zij zal, bij eenen zoo grooten nood, die zich over 12 of 13 dorpen uitstrekt, nog ver van uitgeput wezen.

's Hertogenbosch, 5 mei. Heden dient voor het provinciale gerechtshof alhier het appel ter zake van den heer H. G. Clerks, door de arrondissements-regtbank te dezer stede veroordeeld wegens het schrijven van het dichtstuk »de Verstoofelingen» in den Noord-Brabander van 22 december 1846. Men zal zich herinneren, dat niet alleen de veroordeelde, maar ook het publiek ministerie tegen het vonnis der rechtbank in appel is gekomen. De heer mr. A. F. X. Luyben, advocaat alhier, zal als verdediger van den heer H. G. Clerks het woord voor het hof voeren.

Utrecht, 4 mei. Heden overleed alhier, in den vroegen morgen, de hoogleeraar J. A. Mulder, in krachtvollen leeftijd, aan den moorddadigen typhus, die alreeds zoo vele slagtoffers, betrekkelijk vooral onder de geneeskundigen dezer stad, heeft gemaakt.

Advertentiën.

Heden is bevalen van een dood Kind, C. W. BARONES VAN AILVA VAN PAL-LANDT, geboren VAN SCHELTINGA, 's GRAVENHAGE, den 4den Mei 1847. Eenige kennisgeving.

De Notaris KOLFSCHOTEN, te Arnhem, zal, op Woensdag den 18den Mei 1847, des avonds ten 7 ure, in het Logement het Hof van Holland, in de Weverstraat aldaar, finaal verkoopen:

Een HEERENHUIS, OPENPLAATS en TUIN, in de Weverstraat aldaar, Wijk C, No. 52, bij inzet met de hoogen gebracht op f9511.

Voormeld pand is elken Woensdag, vóór den toelag, van 2 tot 4 uur, voor een ieder te zien, mits vooraf belet vragende bij de bewoonster, Mevrouw de BARONES VAN ZUIJLEN VAN NIEVELD. — Om nadere informatiën vervoege men zich ten Kantore van de Notarissen KOLFSHOTEN te Arnhem, en KUIJK te Wageningen.

Mr. N. G. FRANCKEN, Notaris te Elst, zal, op Zaterdag den 15den Mei 1847, bij inzet, en den 29sten dier maand, bij toelag, des middags ten 12 ure, en ten huize van Jufvrouw AALBERS, te Elst, in het openbaar verkoopen:

Een HUIS met ERF en TUIN, de Hessenbar genaamd, liggende onder Elden, aan den grooten weg van Arnhem op Nijmegen, zeer gelegen voor allerlei NERING, bijzonder voor eene HERBERG.

OMNIBUS

UIT DE HAND TE KOOP, geschikt voor 24 personen, zoo goed als nieuw. — Te bevragen aan het Postkantoor te Brummen, — Brieven franco.

+++ Bij brieven van meerderjarig-verklaring door den Hoogen Raad der Nederlanden, op den 15den April 1847 verleend, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 24sten April 1847, No. 79, en geregistreerd te 's Gravenhage den 1sten Mei daaraanvolgende, zijn aan GERHARDUS JOHANNES GESINUS BREUKER, van beroep Mr. Kleedermaker, te Doetinchem, regtens gecommittieerd ten huize van zijnen voorgd GERHARDUS JOHANNES PRAASTINK, te Zelhem, kanton Doetinchem, gegeven al de regten bij de wet aan meerderjarigen toegekend, behoudens de bepaling van artikel 478 van het Burgerlijk Wetboek.

Geschiedende hiervan openbare aankondiging ter voldoening aan artikel 486 van hetzelfde Wetboek, 's Gravenhage, den 3den Mei 1847.

CLANT, Procureur bij den Hoogen Raad.

+++ Die iets te vorderen heeft van of verschuldigd is aan den Boedel van Mevrouw C. BAUD, overleden aan de Steeg, den 11den December 1846, gelieven daarvan opgave en betaling te doen, uiterlijk vóór den 29sten Meis eerstkomende, ten kantore van den Notaris VAN ROSENTHAL, te Velp.

ARNHEMSCHE GAZ-FABRIJK. Prijs der KOOLTEER, a contant aan de Fabriek te ontvangen:

Eene Ton zonder last.	1.400
Bij vijf "	3.75
Bij tien "	3.50
Votir het fust.	1.00

W. H. DE HEUS.

Door buitengewone Gelegenheid.

In de MAGAZIJNEN van de Ondergeteekende is ontvangen, van eene der voornaamste en meest soliede Fabrieken, een zeer groot assortiment KRISTAL- en DEMI-KRISTAL GLASWERK, al hetwelk tot ongekend lage prijzen, zelfs beneden de gewone fabrieksprijzen, kan worden afgeleverd.

Voorts zijn ontvangen uit de Fabriek van WED. WOOD eenige fraaije, gekleurde TAFEL-, DES-SERT- en THEE-SERVIEZEN, alsmede effen wit, en een schoone moderne partij gedecoreerde en andere Fransche PORCELEINEN.

Wed. L. JACOBS, Roggestraat, te Arnhem.

Versch gewotpen hebbende EZELI-NEN TE KOOP of TE HUUR. — Te bevragen bij P. L. GUSTENHOVEN te Velp. — Brieven franco.

+++ Eene Hand en een Arm, met Wonden bedekt, door de PILLEN en ZALF van Professor HOLLOWAY genezen. — THOMAS MAIN, van Northfleet, kwetste voor 2 jaren zijnen arm aan den elleboog, dezelve zwol in korten tijd tot eene angstverwekkende dikte en er braken van de toppen der vingers tot aan den elleboog verscheiden zweren uit. Niet alleen was deze arme man, gedurende 18 maanden, niet in staat iets te verrigten, doch het ergste van alles was, dat hij, na 9 weken in een Hospitaal geweest te zijn, als ongeneeslijk werd weggezonden; uit dezen hopeloozen toestand is hij door het gebruik der Pillen en Zalf van HOLLOWAY gered.

Zijn, op franco-aanvraag, a contant te bekomen bij de Heeren F. ROMEIJN, Fz., Depôthouder te Arnhem; C. H. BRUCH, te Hellevoet, of aan het Hoofddepôt bij den Heer J. E. VAN SANTEN KOLFF, te Rotterdam, alsmede te Londen, Strand 244, HOLLOWAY'S Etablissement.

Rijn-Stoomboot-vaart. KEULSCHE-MAATSCHAPPIJ.

DAGELIJSCH DIENST Van Arnhem direct naar Keulen, Mainz, Mannheim, Straatsburg en tusschen gelegen plaatsen.

Vertrek van Arnhem, des morgens ten 6 ure, om nog denzelfden avond te Keulen aan te komen.

Aankomst te Arnhem des avonds ten 6 ure, in correspondentie met den laatsten Spoortrein naar Amsterdam.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen bij den ondergeteekende te Arnhem, bij de Factorij van den Nederlandschen Rijn-Spoorweg te Amsterdam, en, door geheel het Rijk, aan de Kantoren van de Algemeene Expeditie Maatschappij (JONKER) met welke Diligence-Diensten deze Vaart in onmiddellijk verband staat.

H. BUDDÉ, G.J.Z.

STOOMVAART VOOR DEN NEDER- EN MIDDEN-RIJN. DUSSELDORPSCHE MAATSCHAPPIJ.

Dienst voor de maand Mei. Van Arnhem naar Rotterdam: Elken Zondag, Dingsdag en Vrijdag, des voormiddags omstreeks 9 uur. Van Rotterdam naar Arnhem: Elken Maandag, Woensdag en Zaterdag, des morgens omstreeks 6½ uur. Van Arnhem naar Mannheim: Elken Maandag, Woensdag en Zaterdag, des namiddags omstreeks 4 uur. Nadere inlichtingen geven de Agenten. C. DALCK.

Arnhem, 3 Mei 1847.

OVER DE VOOR- EN NADEELEN, RIGEN AAN HET GEBRUIK VAN VELD- OF RIJDENDE-ARTILLERIE IN NEDERLAND.

Door een Artillerist. Overgedrukt uit den Nieuwen Spectator, No. 9, voor Heeren Leden van de beide Kamers der Staten-Generaal, en niet-geabonneerden op voormeld Tijdschrift, bij F. THIEME, te Nijmegen. Prijs 40 centen.

Waterhoogte te Arnhem, Den 7 Mei 3 El 5 Palm 5 Duim: gew. 20 D. get. O.D. Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.